

Istuntoasiakirja

A8-0159/2016

27.4.2016

MIETINTÖ

koheesiopolitiikasta ja älykkääseen erikoistumiseen tähtäävistä tutkimus- ja innovointistrategioista (RIS3)
(2015/2278(INI))

Aluekehitysvaliokunta

Esittelijä: Ramón Luis Valcárcel Siso

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS.....	3
PERUSTELUT.....	15
LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA.....	19

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

koheesiopolitiikasta ja älykkääseen erikoistumiseen tähtäävistä tutkimus- ja innovointistrategioista (RIS3) (2015/2278(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 4, 162 ja 174–178 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013¹,
- ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastoa ja investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitetta koskevista erityissäännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1080/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1301/2013²,
- ottaa huomioon Euroopan sosiaalirahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1081/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1304/2013³,
- ottaa huomioon Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen tukemista Euroopan aluekehitysrahastosta koskevista erityissäännöksistä 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1299/2013⁴,
- ottaa huomioon eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä (EAYY) annetun asetuksen (EY) N:o 1082/2006 muuttamisesta tällaisten yhtymien perustamisen ja toiminnan selkeyttämiseksi, yksinkertaistamiseksi ja parantamiseksi 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1302/2013⁵,
- ottaa huomioon koheesiorahastosta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1084/2006 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1300/2013⁶,
- ottaa huomioon Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY)

¹ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320.

² EUVL L 347, 20.12.2013, s. 289.

³ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 470.

⁴ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 259.

⁵ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 303.

⁶ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 281.

N:o 1698/2005 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013¹,

- ottaa huomioon 14. tammikuuta 2014 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Älykäs erikoistuminen: huippuosaamisen verkottuminen toimivan koheesiopolitiikan osatekijänä”²,
- ottaa huomioon 9. syyskuuta 2015 antamansa päätöslauselman investoimisesta työpaikkoihin ja kasvuun: unionin taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen³,
- ottaa huomioon 22. helmikuuta 2016 julkistetun komission esitteen ”Euroopan investointiohjelma: uusia suuntaviivoja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen sekä ESIR-rahastojen yhdistämisestä”,
- ottaa huomioon 10. kesäkuuta 2014 annetun komission tiedonannon ”Tutkimus ja innovointi tulevan kasvun lähteinä” (COM(2014)0339),
- ottaa huomioon 23. heinäkuuta 2014 annetun komission kuudennen taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevän kertomuksen ”Sijoituksia työpaikkoihin ja kasvuun”,
- ottaa huomioon 26. marraskuuta 2014 annetun komission tiedonannon ”Euroopan investointiohjelma” (COM(2014)0903),
- ottaa huomioon 14. joulukuuta 2015 annetun komission tiedonannon ”Investoinnit työpaikkoihin ja kasvuun – Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikutusten maksimointi” (COM(2015)0639),
- ottaa huomioon komission vuonna 2014 julkistaman ohjeen ”Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes”,
- ottaa huomioon 6. lokakuuta annetun komission tiedonannon ”Aluepolitiikan panos Eurooppa 2020 -strategian mukaisessa älykkäässä kasvussa” (COM(2010)0553),
- ottaa huomioon 13. syyskuuta 2013 annetun komission tiedonannon ”Innovaatiotuotoksen mittaaminen Euroopassa: kohti uutta indikaattoria” (COM(2013)0624),
- ottaa huomioon alueiden komitean 27. heinäkuuta 2012 antaman lausunnon aiheesta ”Aktiivisena ikääntyminen: innovointi – älykkäät terveyspalvelut – elämänlaadun parantaminen” (2012/C 225/05),
- ottaa huomioon 30. heinäkuuta 2013 annetun alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Innovaatiokuilun umpeenkurominen” (2013/C 218/03),

¹ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 487.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0002.

³ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0308.

- ottaa huomioon 20. marraskuuta 2014 annetun alueiden komitean lausunnon aiheesta ”Uusien huipputeknologiayritysten ekosysteemien luomista edistävät toimenpiteet” (2014/C 415/02),
 - ottaa huomioon vuonna 2014 julkistetun komission yksiköiden valmisteluasiakirjan, joka sisältää päättäjille ja täytäntöönpanoelimille tarkoitetun ohjeen ”Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes” (SWD(2014)0205),
 - ottaa huomioon pilottihankkeen ”koheesiopolitiikka ja yhteisvaikutukset tutkimus- ja kehitysvarojen kanssa: huippuosaamisen portaikko”,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin valmistelutoimen Itä-Makedonian ja Traakian alueella,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 52 artiklan,
 - ottaa huomioon aluekehitysvaliokunnan mietinnön (A8-0159/2016),
- A. toteaa, että meneillään olevan talous-, rahoitus- ja sosiaalikriisin aikana EU:n on tehostettava pyrkimyksiään älykkään, kestävä ja osallistavan talouskasvun luomiseksi;
- B. katsoo, että tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin vahvistaminen on yksi investointien painopisteistä Euroopan aluekehitysrahastossa (EAKR) ajanjaksolla 2014–2020; toteaa, että innovoinnin tukeminen on hyvin erilaista eri puolilla unionia ja eri jäsenvaltioissa erityisesti suhteessa siihen, miten tietämystä ja teknologiaa hyödynnetään innovoinnin edistämiseksi;
- C. toteaa, että ohjelmakaudella 2014–2020 jäsenvaltioiden on ensimmäistä kertaa kehitettävä kansallisia ja/tai alueellisia älykkään erikoistumisen strategioita ottamalla yrittäjyyttä edistävään prosessiin mukaan kansallisia ja alueellisia hallintoviranomaisia ja sidosryhmiä, kuten korkeakouluja, yrityksiä ja työmarkkinaosapuolia;
- D. toteaa, että älykäs erikoistuminen yhdistää ja tuo yhteen eri toimintapolitiikkoja, jotka koskevat muun muassa yrittäjyyttä, koulutusta ja innovointia, jotta alueet voivat tunnistaa ja valita oman kehityksensä painopistealueet ja niihin liittyvät investoinnit keskittymällä omiin vahvuuksiinsa ja suhteellisiin etuihin;
- E. toteaa, että RIS3-strategioiden pitäisi auttaa tekemään Euroopan taloudesta kilpailukykyisemmän, kehittämään eurooppalaista lisäarvoa innovointiin, luomaan enemmän ja parempia korkealaatuisia työpaikkoja sekä tuomaan paljon erilaisia kokemuksia; katsoo, että RIS3-strategioiden pitäisi auttaa levittämään hyviä käytäntöjä ja kehittämään uutta yrittäjyyttä; toteaa, että tämä saattaisi yhdessä toimivien digitaalisten sisämarkkinoiden ja älykkään erikoistumisen kanssa johtaa uusiin taitoihin, tietämykseen, innovaatioihin sekä työllisyyteen, jolloin tutkimusten tuloksia voitaisiin hyödyntää paremmin ja hyötyä kaiken tyyppisestä innovoinnista;
- F. toteaa, että RIS3-strategian kehittämiseen liittyy sellaisten eri sidosryhmien hallintomekanismien kehittäminen, jotka tunnistavat paikkakohtaiset alueet, joilla on suurin strateginen potentiaali, strategisten painopisteiden määrittäminen ja tehokkaan

tukijärjestelmän suunnittelu yrityksille kunkin alueen tietoon perustuvan kehityspotentiaalin maksimoimiseksi;

- G. toteaa, että RIS3-strategioilla edistetään EU:n varojen tehokasta käyttöä, vaikutetaan kaikkiin Euroopan unionin jäsenvaltioihin ja alueisiin ja vapautetaan kaikkien unionin alueiden potentiaali ja tuetaan siten unionin pyrkimyksiä puuttua innovaatiovajeisiinsa niin unionin sisällä kuin sen ulkopuolella maailmanlaajuisen kilpailukykyä parantamiseksi;
- H. toteaa, että RIS3-strategioiden oikea-aikainen ja onnistunut kehittäminen jäsenvaltioissa edellyttää suuressa määrin sitä, että parannetaan jäsenvaltioiden hallinnollisia valmiuksia tehdä toimintapolitiikan puitteissa ohjelmatyötä, budjetointia, täytäntöönpanoa ja arviointia, joiden tarkoituksena on edistää yksityisiä investointeja tutkimukseen, kehittämiseen ja innovointiin; toteaa, että tässä kehittämisessä on otettava huomioon, että älykkään erikoistumisen strategioiden alkuperäiset arvioinnit ovat tähän mennessä antaneet vaihtelevan kuvan erityisesti painopisteiden valinnasta, sillä on usein katsottu, että ne ovat liian yleisiä tai että niillä ei ole riittävän tiivistä yhteyttä alueellisiin talous- tai innovointirakenteisiin, minkä vuoksi älykkään erikoistumisen strategioita on parannettava tältä osin;
- I. toteaa, että RIS3-foorumi helpottaa alhaalta ylöspäin suuntautuvaa ja vertaisperiaatteella tapahtuvaa tiedonvaihtoa ja osaamisen siirtoa osallistuvien alueiden kesken; katsoo, että tämä prosessi on asetettava etusijalle tulevien älykkään erikoistumisen aloitteiden suunnittelussa ja käytössä;

RIS3:n keskeinen rooli osana koheesiopolitiikkaa Eurooppa 2020-strategian tavoitteiden saavuttamiseksi

- 1. painottaa, että älykkään erikoistumisen strategioilla tuetaan Euroopan rakenne- ja investointirahastojen temaattista keskittymistä ja strategista ohjelmatyötä ja että ne johtavat ruohonjuuritasolla parempiin suorituksiin ja vaikuttavat osaltaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseen; korostaa, että näiden strategioiden tavoitteena on luoda tietopohjaista ja kestävää kasvua, tasapainoista kehitystä ja korkealaatuisia työpaikkoja kehittyneiden alueiden lisäksi myös siirtymävaiheessa oleville ja vähemmän kehittyneille alueille sekä maaseutu- ja saarialueille;
- 2. pyytää, että uusia määräyksiä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen varojen jakamista koskevista ennakkoehdoista noudatetaan täysimääräisesti älykkään erikoistumisen strategioiden toiminnan mahdollistamiseksi;
- 3. kehottaa kaikkia toimijoita kehittämään RIS3-strategioita kunkin alueen olemassa olevien kykyjen, voimavarojen ja osaamisen analysoinnin pohjalta ja keskittymään yrittäjyyden edistämiseen älykästä erikoistumista edellyttävien uusien markkinasegmenttien tai suhteellisten etujen havaitsemiseksi ja pakonomaisen ja keinotekoisen ylierikoistumisen välttämiseksi sekä tehostamaan julkisen ja yksityisen sektorin aiempaa vahvempaa kumppanuutta välttämällä poikkeukset mahdolliset eturistiriidat yksityisen ja julkisen sektorin välillä;
- 4. kannattaa innovoinnin laajaa määritelmää, joka on idean muuttaminen uudeksi tai parannetuksi tuotteeksi tai palveluksi, joka tuodaan markkinoille, uudeksi tai

parannetuksi operatiiviseksi prosessiksi, jota käytetään teollisuudessa ja kaupassa, tai uudeksi sosiaalipalveluiden lähestymistavaksi;

5. pyytää alueita suunnittelemaan innovatiivisia tukipalvelujärjestelmiä, joilla on määrä täydentää nykyisiä tukipalveluita tai korvata ne, jotta kukin alue voi saavuttaa täyden kilpailukyky potentiaalinsa ja yrityksiä autetaan omaksumaan uutta tietämystä ja teknologiaa pysyäkseen kilpailukykyisinä ja jotta varmistetaan, että tutkimus- ja innovointiresurssit saavuttavat kriittisen massan;
6. pyytää komissiota mukauttamaan yleistä ryhmäpoikkeusasetusta, jotta ERI-rahastot voisivat tarjota huippuosaamismerkkiin oikeuttavia ehtoja;
7. kehottaa kansallisia viranomaisia investoimaan alueelliseen tiedonhankintaan ja massadatan louhintaan, jotta ne voivat sekä osoittaa ainutlaatuisen kilpailuetunsa että ymmärtää globaalissa arvoketjussa alueellisiin yrityksiin liittyviä suuntauksia;
8. katsoo, että komission aluepolitiikan pääosaston perustama, yhteisessä tutkimuskeskuksessa Sevillassa sijaitseva S3-foorumi on tärkeässä roolissa, kun alueita neuvotaan ja niille asetetaan vertailuarvoja niiden innovointistrategioiden suhteen, autetaan jälkeen jääviä alueita ja parannetaan monitasohallintoa ja alueiden välisiä synergioita antamalla kansallisille ja alueellisille päättäjille tietoa, metodeja, asiantuntemusta ja neuvoja; korostaa, että neuvontapisteiden olisi päivitettävä jatkuvasti tietokantaansa ja otettava huomioon alueiden ja kaupunkien paikalliset tarpeet, erityispiirteet ja prioriteetit;
9. katsoo, että Sevillan S3-foorumin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota jälkeen jääneisiin alueisiin ja autettava niitä erityisesti muokkaamaan ja suuntaamaan strategioitaan;
10. uskoo, että pienemmillä alueilla on enemmän ongelmia strategioiden kehittämisessä ja täytäntöönpanossa, ja kehottaa laatimaan ehdotuksia tuen lisäämiseksi näille alueille, jotta edistetään S3-strategioiden täytäntöönpanoa ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa;
11. pitää myönteisenä komission viimeaikaista keskittymistä kehityksessä jälkeen jääneisiin alueisiin ja panee merkille, että tämä ilmenee äskettäisessä Euroopan parlamentin valmistelutoimea Itä-Makedonian ja Traakian alueella koskevassa pilottihankkeessa, jota laajennettiin koskemaan kahdeksan jäsenvaltion alueita vuoden 2017 loppuun saakka;
12. pitää myönteisenä komission sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosaston perustaman Regional Innovation Monitor Plus -foorumin (RIM Plus) jatkamista, tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston perustamaa Euroopan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan seurantakeskusta (RIO) sekä yhteisen tutkimuskeskuksen (EC) erilaisia toimintapoliittisia tietokeskuksia, jotka tuottavat kattavaa tietoa, indikaattoreita ja suuntaviivoja kansallisille ja alueellisille S3-sidosryhmille;
13. odottaa kiinnostuneena tulevia yksityiskohtia Euroopan innovointineuvostosta (EIC), jonka tavoitteena on luoda keskitetty asiointipiste innovoijille yhdistäen siten tieteen saavutukset sekä yritysten ja julkishallinnon tarpeet Euroopassa;

14. muistuttaa, että julkinen rahoitus on yhä tehokas innovoinnin moottori; kehottaa asianomaisia viranomaisia noudattamaan varovaisuutta niiden keskittyessä tiiviimmin rahoitusvälineisiin, sillä innovointien ei pitäisi suuntautua ainoastaan avustuksiin vaan niillä olisi myös löydettävä vaihtoehtoisia rahoituslähteitä, kuten lainoja ja lainatakuita, ja löydettävä tasapaino avustusten ja vaihtoehtoisten rahoituslähteiden välillä (julkinen ja yksityinen rahoitus);

Monitasohallinto ja sen valmiudet

15. pitää valitettavana, että jotkut jäsenvaltiot ovat päättäneet käyttää kansallisia RIS3-strategioita ilman, että paikalliset ja alueelliset viranomaiset saavat mahdollisuuksia kehittää omia näkemyksiään, heikentäen siten alhaalta ylöspäin suuntautuvaa yrittämisen edistämisprosessia, jonka olisi kuuluttava RIS3-strategiaan; korostaa alueellisen lähestymistavan tärkeyttä, sillä RIS3-strategioiden täytäntöönpano voi onnistua vain, jos se perustuu paikallisiin ja alueellisiin voimavaroihin; kehottaa asianomaisia jäsenvaltioita harkitsemaan uudelleen kansallisen RIS3-strategian korvaamista alueellisilla strategioilla, etteivät ne menettäisi kasvumahdollisuuksia, ja kehottaa tarpeen vaatiessa koordinoimaan paremmin kansallisia ja alueellisia S3-strategioita, jotta niitä voidaan tarvittaessa mukauttaa kestävän kehityksen tuleviin tarpeisiin ja vaatimuksiin, erityisesti elintarvike- ja energia-aloilla; pitää valitettavana, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 5 artiklaan kirjattua kumppanuusperiaatetta ei ole aina noudatettu; kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan kumppanuusperiaatetta kumppanuussopimuksen ja toimenpideohjelmien valmistelun ja täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa;
16. katsoo, että hallinnon ja alueellisten toimijoiden välisen yhteistyön laadulla on ratkaiseva merkitys RIS3-strategialle ja se vähentää huomattavasti vaaraa, että painopisteiden asettamisessa tehdään virheitä; korostaa tässä yhteydessä yritysten ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kuulemisen merkitystä, sillä innovaatiovisioiden onnistumiseksi yrityksillä on oltava edellytykset niiden toteuttamiseen;
17. pitää ”siiloajattelun” torjumiseksi erityisen tärkeänä kaikkien hallinnon tasojen välisen koordinaation parantamista, jotta voidaan edistää alueellisia strategioita koskevien näkemysten saamista ruohonjuuritasolta, mukaan luettuina kaikki älykkään erikoistumisen alan viranomaiset ja sidosryhmät sekä asiantuntijat, kansalaisyhteiskunta ja loppukäyttäjät; huomauttaa, että jos jäsenvaltiot eivät mukauta asiaan liittyvää lainsäädäntöään, se luo esteitä tutkimukseen ja innovointiin kohdistuvien investointien täytäntöönpanolle;
18. muistuttaa, että kansalaisyhteiskunnan rooli RIS3-strategioissa on ollut vähäinen, ja kehottaa lisäämään sen osallistumista foorumien ja yhteistyökumppanuuksien avulla, sillä se voi helpottaa strategioiden suunnittelua sekä edistää yhteiskunnallista yhteistyötä ja parempaa hallintoa;
19. korostaa, että tiivis koordinointi toimenpideohjelmien ja RIS3-strategioiden välillä on tärkeää koko täytäntöönpanovaiheen ajan;
20. kehottaa tiivistämään EU:n toimielinten (parlamentin ja neuvoston) sekä toimeenpanotason (komission ja kansallisten täytäntöönpanoviranomaisten) välistä

vuoropuhelua ja yhteistyötä innovointi- ja tutkimusmyönteinen kehityksen luomiseksi sekä RIS3-strategioiden täytäntöönpanon tehostamiseksi vuoden 2014 monivuotisen rahoituskehityksen tulevan uudelleenarvioinnin yhteydessä;

21. kehottaa komissiota ja muita elimiä antamaan lisätukea sitä tarvitseville jäsenvaltioille RIS3-strategian täytäntöönpanoa varten;
22. kehottaa jatkamaan pyrkimyksiä asenteiden muuttamiseksi ja innovatiivisten lähestymistapojen edistämiseksi, jotta voidaan tehostaa alueiden sisäistä, alueiden välistä, alueiden ulkopuolista, rajat ylittävää ja ylikansallista yhteistyötä, myös makroalueiden avulla, käyttäen olemassa olevia välineitä, kuten INTERREGiä, jotta voidaan jatkaa eurooppalaisen lisäarvon edistämistä strategioissa;
23. muistuttaa, että sosiaalisen innovoinnin merkitystä on korostettava, sillä se voi auttaa perustamaan uusia liiketoimintamalleja ja yrityskulttuureja tarjoten siten asianmukaisen ympäristön kiertotalouden täytäntöönpanolle;
24. kehottaa komissiota antamaan yhdenmetyt tiedonannon RIS3-strategioiden lisäarvosta ja niiden täytäntöönpanosta toimenpideohjelmassa sekä ehdottamaan jatkotoimia seitsemännessä koheesiokertomuksessa;
25. pitää valitettavana älykkääseen erikoistumiseen perustuvan alueiden välisen yhteistyön puutetta; toteaa, että yhteinen strategiakehys tarjoaa mahdollisuuden käyttää enintään 15 prosenttia yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen (Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto, koheesiorahasto, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto) mukaisista varoista tällaiseen oman alueen ulkopuoliseen yhteistyöhön; korostaa, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 16 artiklan 3 kohdan mukaisesta tiedonannosta ”Investoinnit työpaikkoihin ja kasvuun – Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikutusten maksimointi” ilmenee, että näitä mahdollisuuksia ei tähän mennessä ole käytetty täysimääräisesti; kehottaa jäsenvaltioita ja alueviranomaisia hyödyntämään rahoitusvälineiden mahdollisuuksia täysimääräisesti;
26. kehottaa kehittämään RIS3-prosessin tuloksia ja Horisontti 2020 -puiteohjelman ja muiden ohjelmien täytäntöönpanon välisiä yhteyksiä rakentavia joustavuus- ja koordinoitumismekanismeja; kannustaa alueita hyödyntämään rajat ylittävissä yhteistyössä Vanguard-aloitteen, huippuosaamismarkin ja tietojenvaihtofoorumin, S3-foorumien, huippuosaamisen portaikon ja Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin yhteistoimintakeskittymille (co-location centres) tarkoitettujen alueellisten innovaatiojärjestelmien kaltaisia välineitä; kehottaa helpottamaan strategisten klusterikumppanuuksien kehittämistä, jotta investointeja voidaan lisätä, koordinoitua tiivistää, synergioita luoda ja näkemysten vaihtamista edistää päällekkäisyyksien välttämiseksi ja julkisen resurssien tehottoman käytön estämiseksi;
27. kannustaa kansallisia ja unionin toimielimiä jatkamaan ”innovointikuilun” seurantaa, ei pelkästään jäsenvaltioiden ja NUTS 2 -alueiden kesken vaan entistä enemmän jäsenvaltioiden sisällä;
28. katsoo, että menettelyjä olisi yksinkertaistettava ja strategioita koskevien hallintomenettelyjen pullonkauloja olisi vähennettävä;

29. kehottaa asianomaisia viranomaisia kaikilla tasoilla yksinkertaistamaan menettelyjä ja vähentämään strategioita koskevien hallintomenettelyjen pullonkauloja; kannustaa investoimaan inhimilliseen pääomaan muun muassa EU:n alueiden välisten kumppanuuksien kautta, jotta hallinnollisia valmiuksia voidaan vahvistaa ja jotta RIS3-prosessin hallinnointi, täytäntöönpano ja seuranta voi onnistua luomatta uusia hallinnontasoja; kannustaa viranomaisia asettamaan tutkimuksen ja innovoinnin etusijalle alueilla, joilla on vastaavaa potentiaalia mutta joilla tämän alan investoinnit ovat vähäisiä;
30. pyytää alueita ja jäsenvaltioita tehostamaan tekniseen tukeen saatavilla olevan talousarvion käyttöä, jotta varmistetaan RIS3-strategian todellinen ja tehokas täytäntöönpano;
31. muistuttaa, että älykkään erikoistumisen strategioiden olisi oltava myös vahva väline sosiaalisten haasteiden sekä ympäristö-, ilmasto- ja energiahaasteiden ratkaisemiseksi sekä osaamisen leviämisen ja teknologian monipuolistamisen edistämiseksi;

Kasvun ja työpaikkojen luomisen paremmat synergia-edut

32. arvostelee Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja EU:n muiden rahoitusvälineiden välisten synergioiden puutetta, joka haittaa unionin rahoituksen koordinoitua, yhdenmukaisuutta ja yhdentymistä sekä heikentää niiden tuloksia ja vaikutuksia; kehottaa tarkastelemaan ja tutkimaan lähemmin sitä, miten voidaan parantaa strategista lähestymistapaa synergioihin ja ottaa huomioon rahoitusvälineiden eri yhdistelmät, täydentävyys ja mahdollisuudet tavalla, jolla varmistetaan EU:n takuiden täysimääräinen hyödyntäminen investointijärjestelyjen rahoittamisessa;
33. korostaa tarvetta jatkaa ja syventää nk. triple ja quadruple helix -lähestymistapoja älykkääseen erikoistumiseen alueellisella tasolla ottaen mukaan julkishallinnon, yritykset, yliopistot ja kansalaiset; korostaa, että kahden viimeksi mainitun osallistujan (eli korkeakoulujen/tutkimuslaitosten ja kansalaisjärjestöjen) roolia olisi vahvistettava EU:n uusissa ohjelmissa ja eri rahoitustyypeissä;
34. kehottaa lisäämään tukea pk- ja startup-yrityksille, koska suurin osa niistä on läpimurtoinnoinnin etulinjassa, osallistuu merkittävässä määrin paikallisten lahjakkuuksien löytämiseen eri aloilla ja työllistää nuoria;
35. kannustaa jatkamaan sellaisten luotettavien indikaattoreiden etsimistä, jotka seuraavat innovaatio suorituskykyä hallinnon kaikilla tasoilla, hyödyntämällä ja koordinoimalla paremmin Eurostatin ja muiden komission asiaan liittyvien pääosastojen resursseja sekä ottamalla huomioon myös OECD:n ja ESPONin ja muiden tämän alan toimijoiden, kuten kansallisten tilastolaitosten, saavutukset;
36. painottaa, että Euroopan rakenne- ja investointirahastojen koordinoitu ja täydentävä käyttö Horisontti 2020 -puiteohjelman sekä Euroopan strategisten investointien rahaston kanssa siten, että noudatetaan komission helmikuussa 2016 julkistamia ERI-rahastojen ja Euroopan strategisten investointien rahaston täydentävyyttä koskevia suuntaviivoja, tarjoaa erinomaisia vaihtoehtoja innovaatioiden edistämiseen alueellisella, kansallisella ja unionin tasolla lisäämällä tutkimukseen ja innovointiin kohdistuvien investointien houkuttelevuutta yksityisen pääoman houkuttelemiseksi täydentämään julkista

rahoitusta; kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia hyödyntämään täysin mahdollisuuksia näiden välineiden yhdistämisen;

37. kehottaa toteuttamaan toimia niiden tietojen hankkimiseksi, jotka ovat tarpeen RIS3-strategioiden kautta saatavilla olevien toimien ja välineiden, kuten koheesiopolitiikka 2014–2020, älykkään erikoistumisen foorumi, Euroopan klusterienseurantakeskus, eurooppalainen innovaatiokumppanuus, Euroopan strategiafoorumi, kehitystä vauhdittavat keskeiset teknologiat ja tutkimusinfrastruktuurit, välisten synergioiden luomiseksi;
38. kannustaa alueita vahvistamaan avointa innovointimentaliteettia ja nk. quadruple helix -malliin perustuvaa ekosysteemi-yhteistyötä RIS3-strategioitaan täytäntöön pannessaan;
39. korostaa, että on tärkeää räätälöidä koulutusta ja tutkimusta markkinoiden todellisia tarpeita vastaaviksi, jotta varmistetaan, että uudet innovaatiot vastaavat kysyntää ja johtavat talouden kasvuun;

Älykkäät kaupungit RIS3-strategioiden vauhdittajana

40. muistuttaa, että EU:n kaupunkialueilla on keskeinen rooli unionin taloudellisessa ja sosiaalisessa kehityksessä, sillä ne ovat erilaisten toimijoiden ja alojen risteyspaikkoja, joissa yhdistyvät älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun haasteet ja mahdollisuudet ja jotka ovat johtoasemassa toimintapolitiikkaa koskevan integroidun ja paikkaperustaisen lähestymistavan omaksumisessa; korostaa kaupunkialueiden merkitystä henkilöresurssien, infrastruktuurin ja investointipotentiaalin aktivoimisessa innovaatioklustereiden kehittämiseksi;
41. kehottaa komissiota ottamaan huomioon RIS3-strategiat ja muut innovointiohjelmat, erityisesti yhdenmetyt alueelliset investoinnit, kun se kehittää Euroopan kaupunkien toimintaohjelmaa, synergioiden ja vahvojen yhteyksien luomiseksi, jotta resursseja voidaan käyttää tehokkaasti;
42. korostaa, että on tärkeää helpottaa Euroopan haasteisiin liittyvää innovatiivista, monialaista, triple helix -mallista ja valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä, jotta alueista ja kaupungeista voidaan tehdä älykkämpiä ja vihreämpiä ja niissä olisi miellyttävämpi asua ja tehdä työtä;
43. korostaa tarvetta kehittää edelleen ja laajentaa koko Eurooppaan ”älykkäiden ja yhteenliitettyjen kaupunkien” konseptia; pitää myönteisenä EU:n puheenjohtajavaltion Alankomaiden aikomusta luoda ruohonjuuritasolta lähtevä malli, joka voimaannuttaa kaupunkeja yhdessä paikallisviranomaisten kanssa, jotta ne kehittäisivät EU:n kaupunkialueiden ohjelman ja muuttuisivat älykkäistä erinomaisiksi kaupungeiksi; tukee tältä osin ”Amsterdamin sopimusta”, joka keskittyy kestäväan kasvuun ja työpaikkojen luomiseen, kaikkien osapuolten, kansalaisten ja sosiaalisten organisaatioiden välisten yhteyksien parantamiseen sekä kestävä ja sosiaalisesti osallistavan kehityksen edistämiseen;
44. kiinnittää huomiota siihen, että on edistettävä erilaisia kaupunkien väliseen yhteistyöhön ja tiedonvaihtoon tähtääviä ohjelmia, jotka koskevat älykstä

erikoistumista ja innovointia, kuten komission tukema ”Open and Agile Smart Cities” -aloite;

45. kannattaa komission ja neuvoston ”Amsterdamin sopimuksen” yhteydessä käynnistämiä aloitteita kaupungeja koskevan EU:n toimintaohjelman edistämiseksi; kehottaa komissiota edistämään kaupunki- ja aluepolitiikkojen välistä johdonmukaisuutta; kehottaa komissiota tekemään seitsemännessä koheesiokertomuksessa ehdotuksia, joilla sovitetaan yhteen älykkäitä kaupungeja koskevat aloitteet ja metodologia sekä RIS3-strategia;

Seuranta ja arviointi

46. toteaa, että vaikka useimmat alueet ovat hyväksyneet RIS3-strategian, varsin monien alueiden on kuitenkin vielä tehtävä töitä ennakkovaatimusten täyttämisen kanssa erityisesti seurantamekanismin, talousarvioketjuksen ja yksityisen sektorin tutkimusta ja innovointi-investointeja edistävien toimien suhteen;
47. muistuttaa paikallisia ja alueellisia päättäjiä siitä, että heidän on tärkeä sitoutua käyttämään RIS3-strategiaa taloudellisen muutoksen välineenä omalla alueellaan, mikä vaikuttaa myös EU:n politiikkaan;
48. pitää myönteisenä näiden alueellisten strategioiden keskittymistä energiaan, terveydenhuoltoon, tieto- ja viestintätekniikkaan, kehittyneisiin materiaaleihin, elintarvikkeisiin, palveluihin, matkailuun, kestävään innovointiin ja liikenteeseen, biopohjaiseen talouteen, valmistusteollisuuden järjestelmiin, kulttuuriin ja luovaan alaan sekä kunkin alueen muuhun erikoisosaamiseen ja erityisen kilpailukykyisiin aloihin; pitää kuitenkin valitettavana hajaannuttamisen vähäisyyttä monissa strategioissa ja kehottaa hiomaan priorisointiprosessia, jotta vältetään se vaara, että kaikki strategiat keskittyvät samoihin aiheisiin; kehottaa kehittämään strategioita korkean teknologian lisäksi myös matalan teknologian ja sosiaalisen innovoinnin aloilla ja kannustaa kaikkia sidosryhmiä etsimään eri alojen välisiä yhteyksiä, sillä tällaiset yhteydet voivat edistää innovointia;
49. katsoo, että älykkään erikoistumisen strategiaan keskittyvien kansallisten seurantakeskusten edistäminen voi auttaa rakentamaan vahvempia indikaattorijärjestelmiä RIS3-strategian seurantaan, erityisesti metodologian ja koulutuksen aloilla;
50. panee merkille, että joihinkin RIS3-strategioihin on dokumentoitu puutteellisesti asianomaisen alueen ainutlaatuiset kilpailuedut, joissakin taas ei esitetä näyttöä sidosryhmien valmiudesta tukea yrityksiä innovoinnissa tai tutkijoiden valmiudesta soveltavan tutkimuksen tuottamiseen ja kaupallisten sovellusten löytämiseen heidän tuloksilleen; toteaa myös, että joillakin alueilla on laajoja strategioita ja pelkistettyjä seurantaindikaattoreita; kehottaa siksi lisäämään viranomaisten valmiuksia kerätä ja arvioida saatua asiaankuuluvaa tietoa sekä edistämään alueiden ja keskushallintojen koordinoitua pyrkimystä tunnistaa ja standardoida nykyisiä tietokantoja ja asettaa ne sidosryhmien saataville;
51. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita seuraamaan olemassa olevia välineitä, kuten yhteisön innovaatiotutkimusta, hyödyntäen strategioiden täytäntöönpanoa säännöllisesti

(vuosittain ja kauden puolivälissä) niin kvantitatiivisesti kuin kvalitatiivisesti ja ottamaan kaikki sidosryhmät, myös kansalaisyhteiskunta, mukaan tähän prosessiin; panee merkille, että sekä alueet että jäsenvaltiot joutuvat kohtaamaan samanlaisia ongelmia seurannan arvioinnissa, ja kehottaa alueita julkaisemaan säännöllisiä kertomuksia tavoitteidensa saavuttamisesta, jotta RIS3-strategioiden vaikutuksia voidaan analysoida paremmin ja taataan avoimuus ja seurantatietojen yleinen saatavuus; on kuitenkin tietoinen, että menee monia vuosia ennen kuin strategiat kantavat hedelmää ja siksi aikaisen seurannan odotusten olisi oltava kohtuullisia;

52. kehottaa alueita ja jäsenvaltioita toimimaan ennakoivasti toimintasuunnitelmien oikea-aikaisessa täytäntöönpanossa ennen ennakkoehdon noudattamiselle asetettua joulukuun 2016 määräaikaa; pyytää alueita ja jäsenvaltioita laatimaan ja panemaan täytäntöön seurantamekanisminsa RIS3-strategioiden jatkuvan tarkastelun puitteissa ja keskittymään sijoituskohteisiin, joiden ansiosta alueelliset innovointitoimijat voivat saada kilpailuetua tai säilyttää sen;
53. katsoo, että yhteinen osallistuminen RIS3-strategiaan kuuluvien asiaankuuluvien välineiden seurantaan ja arviointiin sekä eri välineiden raportointiin liittyvän seurannan ja arvioinnin mukauttaminen voi tuoda huomattavaa helpotusta tällä alalla; kehottaa siksi kaikkia sidosryhmiä ja päättäjiä luomaan synergioita ja kehittämään järjestelyjä, joilla kerätään ja yhdistetään tietoja tiettyihin RIS3-strategioihin kuuluvista toimintapolitiikoista ja välineistä;
54. muistuttaa, että vaikka strategia on hyvä paperilla, se ei tuota odotettuja tuloksia ilman yritysten tukipalvelujen täytäntöönpanoa;

Tärkeimmät opetukset ja RIS3-strategioiden tulevaisuus

55. pitää valitettavana, että RIS3-strategioissa tunnustetaan usein yritysten tarve kaikenlaisten innovaatioiden hyödyntämiseen mutta tukea myönnetään ainoastaan teknologiseen osaamiseen perustuville innovaatioille; ehdottaa tässä yhteydessä, että RIS3-strategioissa otetaan huomioon innovointi myös muilla aloilla, kuten palvelualoilla ja luovilla aloilla, ja muistuttaa, että kaikenlaiset innovointijärjestelmät ja -instituutiot ovat tärkeitä riippumatta niiden koosta ja niiden yhteydestä paikallisiin ja alueellisiin klustereihin;
56. korostaa, että RIS3-strategioiden täytäntöönpanon on oltava huolellista, jos niillä pyritään korjaamaan innovointivajetta sekä lisäämään Euroopan työllisyyttä ja kasvua; korostaa, että tältä osin on ratkaisevan tärkeää edistää ruohonjuuritasolta lähteviä strategioita ja tehostaa RIS3-strategioiden potentiaalin valvontaa kaikilla hallinnon tasoilla; toteaa tältä osin, että jäsenvaltioiden olisi valjastettava kansalliset tilastoviranomaisensa auttamaan alueita kehittämään arviointi- ja seurantamekanismejaan;
57. katsoo, että strategioiden osallistava lähestymistapa on sisällytettävä kaikkiin prosesseihin, myös seuranta- ja arviointiprosessiin, koska tämä lisää RIS3-strategian tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävän yhteistyön laajuutta;
58. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita muistamaan, että tämän välineen on oltava toteuttamiskelpoinen, toimiva ja tehokas, jotta edunsaajia ei rasiteta byrokratialla;

59. kehottaa komissiota pyrkimään siihen, että strategioita arvioidaan uudelleen vuonna 2017, jotta niiden tehokkuutta ja tuloksellisuutta voidaan parantaa, ja tiedottamaan strategioiden vaikutuksesta sekä tulevaan koheesiopolitiikkaan että tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaan vuoden 2020 jälkeen, kun otetaan huomioon niiden alkuvuosien täytäntöönpanon yhteydessä saadut kokemukset; kehottaa komissiota käynnistämään ennen seitsemännen koheesiokertomuksen julkaisemista julkisen kuulemisen ja järjestämään Euroopan laajuisen konferenssin parlamentin, alueiden komitean ja muiden sidosryhmien kanssa;
60. on tietoinen, että älykkään erikoistumisen strategiat voivat olla tehokkaita välineitä energiahasteiden, resurssitehokkuuden ja energiaturvallisuuden ratkaisemiseksi;
61. kehottaa komissiota jatkamaan S3-foorumien roolin tukemista, jotta strategioiden hajauttamisen lisäämistä voidaan helpottaa, ja jatkamaan keskittymistä yksityisten investointien tärkeään vipukykyyn;
62. pyytää REGIO-pääosastoa ja S3-foorumia laatimaan ja levittämään laajalle lyhyen toimintapoliittisen asiakirjan RIS3-strategioiden kokemuksista pääasiassa seuraavilla aloilla: 1) kokemukseen perustuva SWOT-analyysi; 2) alueiden saamat kokemukset ja pahimmat niiden havaitsemat sudenkuopat RIS3-strategioita koskevassa oppaassa kuvattujen kuuden vaiheen aikana; 3) suositukset ja standardimallit RIS3-strategioiden jatkuvaa parantamista varten, jotta strategioita voidaan suunnitella paremmin vuoden 2020 jälkeen; ja 4) inhimilliset voimavarat, joita tarvitaan RIS3-strategioiden onnistuneeseen suunnitteluun ja täytäntöönpanoon; katsoo, että tutkimukseen ja innovointiin liittyviä alueellisia verkostoja olisi kannustettava ja tuettava toteuttamalla toimia niiden onnistumisten ja saamien kokemusten edistämiseksi, jotta tällainen ajattelu juurrutetaan alueisiin kaikilla tasoilla;
63. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

I. Mietinnön poliittinen tausta

Talouden ollessa taantumassa ja määrärahojen vähissä – ja maailmanlaajuisen kilpailun kiristyessä jatkuvasti – on ratkaisevan tärkeää, että Euroopan unioni parantaa innovaatiokykyään.

Edellisen vaalikauden aikana Euroopan aluekehitysrahaston puitteissa todettiin temaattisen tavoitteen nro 1 tukemiseksi, että alueiden haluttiin keskittyvän tutkimusta, kehittämistä ja innovointia koskeviin investointeihinsa vuosien 2014–2020 ohjelmakauden älykkään erikoistumisen strategioidensa kautta. RIS3-strategia on siksi jäsenvaltioiden ja EU:n alueiden ennakkoehto Euroopan rakenne- ja investointirahastojen tuelle. Kaikilla Euroopan alueilla on RIS3-strategia. Näitä strategioita on hiottu ja niiden täytäntöönpano aloitettu vuosina 2014 ja 2015.

II. Älykästä erikoistumista koskevien tutkimus- ja innovaatiostrategioiden (RIS3-strategioiden) oikeudellinen kehys

Jos toimenpideohjelmien hyväksymiseen mennessä ei ole olemassa älykkään erikoistumisen kansallista tai alueellista innovointistrategiaa, toimintasuunnitelmilla varmistettiin, että kyseisen strategian käyttöönotto ja täytäntöönpano RIS3-strategiana ovat ennakkoehto vuosien 2014–2020 lainsäädännön mukaisesti.

Lisäksi on noudatettava seuraavia edellytyksiä:

- vahvan hallintojärjestelmän on vastattava strategian suunnittelusta,
- strategian perustana on oltava niin sanottu SWOT-analyysi, jotta resurssit voidaan keskittää rajalliseen määrään tutkimuksen ja innovoinnin painopistekohteita,
- siihen on kuuluttava toimia, joilla edistetään yksityisiä investointeja tutkimus-, teknologia- ja kehittämistoimintaan,
- siinä on oltava valvonta- ja tarkistusjärjestelmä,
- jäsenvaltiot luovat kehyksen, jossa määritellään tutkimukseen, kehittämiseen ja innovointiin käytettävissä olevat määrärahat ja monivuotinen suunnitelma, jonka mukaisesti budjetoidaan ja priorisoidaan EU:n painopisteisiin liittyviä investointeja (Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strategiafoorumi, ESFRI).

Alueet alkoivat kehittää ja julkaista RIS3-strategioitaan vuoden 2014 aikana. Nyt strategian julkaisun ja täytäntöönpanon käynnistämisen jälkeen voimme ottaa siitä opiksi ja parantaa tulevana vuosina toteutettavien toimien painopisteitä, jotta voimme tehdä RIS3-strategioista tuloksellisempia ja tehokkaampia. Tämä mietintö keskittyy niihin keskeisiin aloihin, joissa RIS3-strategiassa on parantamisen varaa.

III. Esittelijän näkemys strategian keskeisistä näkökohdista

RIS3:n keskeinen rooli osana koheesiopolitiikkaa Eurooppa 2020-strategian tavoitteiden saavuttamiseksi

Eräitä kohtia on korostettava strategioiden muotoilussa Euroopan RIS3-strategioiden nykytilanteen vuoksi.

RIS3-strategioita olisi tarkistettava jatkuvasti. Kyse on innovoinnista, joka on jatkuvasti muuttuva ala. Tämän vuoksi on oleellista, että strategioita sopeutetaan jatkuvasti erikoistumisalueen muutoksiin.

Lisäksi on syytä korostaa, mihin alueisiin strategioissa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota: kunkin alueen painopisteiden, vahvuuksien ja potentiaalain analysointi, quadruple helix -mallin sisällyttäminen strategioiden määrittelyyn, metodologian käyttö, kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen jaksottaisseurannan kehittäminen, osallistumisprosessien kehittäminen, sidosryhmien kutsuminen erityisesti yksityiseltä sektorilta, julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden välisten synergiaetujen luominen, hallinnon ja yksikköjen kaikkien tasojen välinen koordinointi tai vaihtoehtoisten rahoitustapojen etsiminen.

Tämän edistämisessä Sevillassa sijaitseva S3-foorumi on erittäin tärkeä, koska sillä on keskeinen asema tiedon, menetelmien, asiantuntemuksen ja neuvojen jakamisessa kansallisille ja alueellisille päätöksentekijöille sekä molemminpuolisen oppimisen ja kansainvälisen yhteistyön edistämisessä ja koska se osallistuu akateemisiin keskusteluihin älykkään erikoistumisen käsitteestä.

S3-foorumilla on myös tärkeä rooli alueiden neuvomisessa omien strategioidensa suhteen ja kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden auttamisessa takaisin jaloilleen ja strategioidensa hiomisessa.

Älykkäiden strategioiden kansallisten seurantayksikköjen sekä S3-foorumin edistämisellä voidaan auttaa rakentamaan vahvempia indikaattorijärjestelmiä RIS3-strategioiden seurantaan, jotta sen teknisen tuen avulla voidaan parantaa konkreettiselle alueelle keskittyvien strategioiden suunnittelua erityisesti metodologian ja koulutuksen aloilla sekä havaita alueiden yrittäjyyden kasvua ja jotta voidaan välttää perinteisiä ja yleistäviä strategioita.

On myös korostettava, että hallinnollisen prosessin pullonkauloja on yksinkertaistettava ja vähennettävä. Tässä suhteessa on tärkeää korostaa, että viranomaisten hallinnolliset valmiudet ja virkamieskunnan vakaus ovat oleellisen tärkeitä strategioiden täytäntöönpanon kannalta. Lisäksi on syytä korostaa, että toimien heikko koordinointi saattaa heikentää strategioiden täytäntöönpanon onnistumista ja olla uhka toimien tuloksekkaalle hallinnoinnille.

Innovatiivista osaamista voidaan hyödyntää viranomaisten hallinnollisten valmiuksien edistämiseksi merkittävällä tavalla, erityisesti paikallis- ja aluetasolla, jotta parannetaan niiden valmiuksia tarjota laadukkaita palveluja kansalaisille, myös hyödyntämällä entistä enemmän uutta teknologiaa ja pyrkien tehostetumpiin menettelyihin.

Monitasoinen hallinto

Kun otetaan huomioon, että ohjelmia on paljon ja resursseja on käytettävä tehokkaasti, tarvitaan kipeästi uutta asennetta, jolla edistetään alueiden välistä yhteistyötä ja ruohonjuuritasolta lähtevää lähestymistapaa. S3-foorumin ja Horisontti 2020 -ohjelman kesken olisi oltava enemmän joustavuutta ja koordinoitua, jotta tavoitteet voidaan asettaa

paremmin ja estetään toiminnan häiriöt. Lisäksi on ratkaisevan tärkeää antaa alueellisille ja paikallisille viranomaisille mahdollisuus kehittää omia näkemyksiä sekä parantaa kansalaisyhteiskunnan osallistumista ja alueiden välistä laajempaa yhteistyötä, jolla vältetään toiminnan päällekkäisyys ja julkisten resurssien tehoton käyttö. On äärimmäisen tärkeää, että alueet tekevät yhteistyötä ja luovat vahvoja yhteyksiä pitkälle menevien ja hyvin kohdennettujen strategioiden tehostamiseksi. Tämän vuoksi ratkaisevan tärkeitä ovat Vanguard-aloitteen ja tietojenvaihtofoorumin kaltaiset välineet ja investointien tehostamiseen tähtäävien strategioiden klusterikumppanuuksien kehittäminen, tehostettu koordinaatio, synergioiden luominen ja kokemusten vaihtaminen.

Kasvun ja työpaikkojen luomisen paremmat synergia-edut

Tutkimuksen ja innovoinnin tehostamiseksi unionin tasolla on olemassa useita välineitä: koheesiopolitiikka 2014–2020, älykkään erikoistumisen foorumi, Euroopan klusterienseurantakeskus, eurooppalainen innovaatiokumppanuus, Euroopan strategiafoorumi, kehitystä vauhdittavat keskeiset teknologiat ja tutkimusinfrastruktuurit.

Euroopan viranomaisten olisi tehtävä kaikkensa tehostaakseen näiden välineiden välisiä synergiaetuja ja käytettävä resursseja mahdollisimman tehokkaasti.

Älykkäät kaupungit RIS3-strategian vauhdittajana

Koska EU:n kaupunkeja koskeva toimintaohjelma on Alankomaiden puheenjohtajakauden painopisteitä, toimielinten on tärkeä ymmärtää, että kaupunkeja koskeva toimintaohjelma olisi myös otettava huomioon resurssien tehokasta käyttöä koskevien synergioiden ja vahvojen yhteyksien luomisessa.

Seuranta ja arviointi

Arviointi on yksi tärkeimmistä kysymyksistä. Tässä vaiheessa emme voi tuottaa lopullisia kouriintuntuvia tuloksia strategioiden täytäntöönpanosta, mutta meillä on kuitenkin pääsy tiettyihin tietoihin, jotka koskevat RIS3-strategioiden tilaa EU:n alueilla. Yleisesti voidaan sanoa, että ennakkoehtojen asettaminen on ollut merkittävä askel eteenpäin, sillä useimmat alueet ovat jo hyväksyneet RIS3-strategian. Eräiden alueiden on kuitenkin vielä tehtävä töitä RIS3-strategian ennakkovaatimusten kanssa erityisesti seurantamekanismin, talousarviokehyksen ja yksityistä tutkimus- ja innovointi-investointeja edistävien toimien suhteen.

Toinen tärkeä kysymys on erikoistuminen. Vaikka kukin alue on kehittänyt omien painopisteiden yhdistelmänsä, uusiutuvan energian, kestävän kehityksen, digitaalisen agendan, kehitystä vauhdittavan keskeisen teknologian tai kansanterveyden kaltaisilla suosituilla painopisteillä on omat keskittymänsä. On tärkeää, että hankkeet eivät ole päällekkäisiä ja että nykyiset foorumit mahdollistavat tehostetun yhteistyön resurssien käytön tehottomuuden välttämiseksi. On myös tärkeää panna merkille, että alkuperäisiä painopisteitä olisi muutettava strategian kehittymisen myötä, sillä niistä on lähivuosina tultava täsmällisempiä ja soveltamiskeskeisempiä.

On myös erittäin tärkeää, että strategiat kehittävät asianmukaisia tulosindikaattoreita muutosten mittaamiseksi. Hyvän arvioinnin kannalta on ratkaisevan tärkeää kehittää vahvoja kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia toimia sekä julkaista säännöllisiä kertomuksia niiden

tavoitteiden saavuttamisesta, jotta RIS3-strategioiden vaikutuksia voidaan analysoida paremmin.

Keskeiset opetukset

Esittelijä katsoo, että RIS3-strategiat ovat arvokas väline innovointikuilun kuromiseksi umpeen sekä Euroopan työpaikkojen ja kasvun elvyttämiseksi. Toistaiseksi voimme nähdä, että strategioiden luominen jättää vielä paljon tilaa muutoksille. Viranomaisten olisi kiinnitettävä erityistä huomiota strategioiden seurantaan ja uudelleentarkasteluun, jotta niiden vaikutus ja alueiden välinen yhteistyö voidaan maksimoida kansantaloudelle lisäarvoa tuovien pitkälle menevien hankkeiden kehittämiseksi. Yksinkertaistaminen ja olemassa olevien ohjelmien koordinointi ovat myös oleellisen tärkeitä, jos kyseisiä strategioita halutaan panna tulevaisuudessa asianmukaisesti täytäntöön.

Tämän vuoksi strategioiden uudelleentarkastelu vuoden 2017 jälkeen vaikuttaisi pakolliselta, jotta RIS3-strategioiden tehokkuutta ja tuloksellisuutta voidaan parantaa, kun otetaan huomioon niiden alkuvuosien täytäntöönpanon yhteydessä saadut kokemukset. Euroopan laajuisen konferenssin järjestäminen ennen seitsemännen koheesiokertomuksen laatimista vuonna 2016 yhdessä Euroopan parlamentin, alueiden komitean ja muiden sidosryhmien kanssa saattaisi olla hyvä foorumi näitä asioita käsittelevälle vuoropuhelulle.

Tämän alan kokemukset yhteen kokoavan toimintapoliittisen asiakirjan laatiminen olisi myös erittäin hyödyllistä jatkuvan parantamisen kannalta.

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	19.4.2016
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 33 -: 3 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Pascal Arimont, Franc Bogovič, Victor Boștinăru, Mercedes Bresso, Andrea Cozzolino, Rosa D'Amato, Bill Etheridge, Michela Giuffrida, Krzysztof Hetman, Ivan Jakovčić, Constanze Krehl, Andrew Lewer, Louis-Joseph Manscour, Iskra Mihaylova, Jens Nilsson, Andrey Novakov, Konstantinos Papadakis, Mirosław Piotrowski, Stanislav Polčák, Julia Reid, Monika Smolková, Ruža Tomašić, Ramón Luis Valcárcel Siso, Monika Vana, Matthijs van Miltenburg, Lambert van Nistelrooij, Derek Vaughan, Kerstin Westphal
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Petras Auštrevičius, Daniel Buda, Salvatore Cicu, Viorica Dăncilă, Andor Deli, Ivana Maletić, Maurice Ponga, Davor Škrlec